

Besluit van de gemeenteraad van de gemeente Loon op Zand houdende regels omtrent het vrijwilligersbeleid 2020-2030

De raad van de gemeente Loon op Zand;

gezien het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 7 juli 2020, nummer 2020.16367

b e s l u i t :

1. In te stemmen met nota Vrijwilligersbeleid 2020-2030, met als belangrijkste doel de ondersteuning en inzet van vrijwilligers(organisaties) in te kunnen richten naar de behoefte vanuit en voor de huidige samenleving.
2. Het opgenomen budget Vrijwilligerswerk in de meerjarenbegroting in ieder geval tot en met 2024 te handhaven.
3. De beleidsnota uit 2008 in te trekken.

1. Inleiding

Vrijwillige inzet en burenhulp zijn goed voor het welzijn van zowel de uitvoerder/aanbieder als de ontvanger/vrager. Het kan voor beiden het verschil maken tussen meedoen aan de maatschappij of ver-eenzamen of inboeten qua gezondheid. Het kan ook het verschil maken tussen voorliggend oplossen en duurder maatwerk. Het vrijwilligerswerk staat ook onder druk en het is belangrijk om het onder de aandacht te brengen. De gemeente Loon op Zand wil vrijwillige steun van inwoners, verenigingen en maatschappelijke organisaties aan elkaar stimuleren, verbinden, ondersteunen, faciliteren en waarderen. We betrekken het maatschappelijk veld, partners en toekomstmakers in de voorbereiding en samenstel-ling van de invulling van deze ambitie. Dat blijven we ook doen door en in de uitvoering van het beleid.

Samen voor elkaar

Verenigingen, vrijwillige inzet en actief burgerschap spelen een belangrijke rol in de gemeenschappen in de gemeente Loon op Zand. Initiatieven en vrijwillige inzet van inwoners, verenigingen, maatschap-pelijke organisaties en samenwerkingspartners leveren een bijdrage aan maatschappelijke opgaven. Zowel beroepsmatige als vrijwilligersorganisaties en burgerinitiatieven spelen een rol in het versterken van leefbaarheid en participatie. Er zijn (semi)vrijwillige initiatieven en organisaties die zorg en onder-steuning bieden en daarvoor samenwerken.

1.1 Divers in soort en omvang

Het werk dat vrijwilligers doen is divers in soort en omvang. Van bestuurslid van een vereniging tot het maatje in de buurt, de taalcoach, de verkeersregelaar, de inwoner die het adoptiegroen bijhoudt, zich inzet bij een evenement, in de Wetering Plan Groep of de inwoner die werkervaring opdoet of met een beperking zijn talent inzet een paar uur per jaar tot iedere dag. Zeker 1 op de 3 inwoners zet zich binnen de gemeente Loon op Zand in als vrijwilliger. Daar zijn we blij mee en trots op!

1.2 Inspelen op veranderingen vrijwillige inzet en behoefte samenleving

De beleidsnota vrijwilligerswerk Meedoen, een kwestie van samen doen werd in 2008 opgesteld, met daarin aandachtspunten die zijn opgepakt. Tijden zijn veranderd wat betreft de vrijwillige inzet van mensen en de behoefte van en voor de samenleving. Zo is er sprake van een nog verdere verschuiving van een vaste en structurele naar variabele en incidentele inzet. De vrijwilliger vergrijsd en de gewenste verjonging blijft uit. Het vinden van vrijwilligers is een probleem geven onder andere evenementenorganisaties en verenigingen aan. En er is een groeiende vraag naar vrijwillige inzet in de (informele) zorg en maatjes ter ondersteuning van inwoners vanwege onder andere armoede, eenzaamheid en het niet meekunnen in de (digitale) informatiemaatschappij. Bovendien krijgen mensen het steeds drukker en de drang om zich te moeten bewijzen wordt sterker. Inwoners willen hun schaarse tijd aan leuke dingen besteden. We willen inspelen op de ontwikkelingen in deze beleidsnota voor 2020-2030: *Samen voor elkaar loont!*

We stimuleren vrijwillige hulp aan en voor elkaar, zowel door inwoners als door maatschappelijke organisaties. Dat sluit aan bij het coalitieakkoord *De schouders eronder, samen vooruit (2019-2022)*: "We bouwen op de kracht van de samenleving en koesteren het verenigingsleven in de kernen. We verbinden het maatschappelijk middenveld." Daarbij werken we samen met inwoners aan vernieuwende vormen van participatie tussen inwoners en gemeente: *Toekomstagenda 2030*.

In de *Organisatievisie gemeente Loon op Zand 2020-2022* is er ook aandacht voor het samenwerken met vrijwilligers door het gemeentebestuur en de ambtelijke organisatie.

1.3 Vrijwillige inzet in Loon op Zand

Ter voorbereiding spraken beleidsmedewerkers en de vrijwilligerscoördinator diverse vrijwilligersorganisaties, vrijwilligers, verenigingen, maatschappelijke organisaties, samenwerkingspartners zoals ContourdeTwern, toekomstmakers en medewerkers van de gemeente. Zowel gericht over dit beleid als voor de beleidsvelden waar vrijwilligers zich inzetten zoals sport, integrale veiligheid, inburgering, minima, wijkgericht werken, dementie, Wmo, mantelzorg, jeugd en evenementen. Zo verzamelden we ervaringen, aandachtspunten en tips vanuit de Loonse samenleving. Daarnaast werden verschillende bronnen geraadpleegd om de landelijke, regionale en lokale cijfers, trends en ontwikkelingen te achterhalen (bijlagen 1, 2 en 3). Bovendien sprak de vrijwilligers-coördinator collega's in de regio en in het land.

Tijdens een beeldvormende ronde voor de gemeenteraad op 30 januari 2020, schetsten we ontwikkelingen en stelden we vrijwilligers(organisaties) voor. Dat deden we in samenwerking met een toekomstmaker, wijkcoördinatoren, ContourdeTwern en de Klussen en Diensten Centrale. De tips en aandachtspunten die we ophaalden (bijlage 4) werkten we verder uit voor de beleidsnota. Daarvoor sloten een aantal 'meebouwers' - vrijwilligers van diverse organisaties – aan. De Wmo adviesraad nodigden we ook uit om een bijdrage te leveren.

1.4 Uitvoeringsplan

In de beleidsnota vrijwilligers 2020-2030 staan de ambities, keuzes en plannen voor de komende jaren. We vertalen de nota in een jaarlijks uitvoeringsplan waarin staat beschreven hoe we de ambities willen gaan realiseren. Dit vormt de basis voor de werkzaamheden in de gemeente Loon op Zand in dat jaar. We betrekken daarbij de eerder genoemde vrijwilligers, beleidsmedewerkers en organisaties. Samen bouwen we aan de duurzaamheid van het beleid en kunnen we inspelen op ervaringen, kansen, ontwikkelingen en thema's die op dat moment van belang zijn. Denk bijvoorbeeld aan veranderingen in vrijwillige inzet en voor de organisatie van vrijwilligerswerk door de corona voorschriften en maatregelen.

2. Kaders vrijwilligersbeleid

Een vrijwilliger is iemand die iets uit 'vrije wil' en 'onbetaald' doet. De beweegredenen en motivatie om vrijwilligerswerk te doen zijn heel divers. Van opdoen sociale contacten, een ander helpen, ervaring opdoen, willen leren, trots, erkenning krijgen en ervaren, normen en waarden uitdragen en in een veilige omgeving tot persoonlijke groei komen.

De wijze waarop vrijwilligers zich inzetten en aangestuurd worden verschilt per organisatie. De doelstelling van de organisatie, de verhouding beroepskrachten en vrijwilligers, de afhankelijkheid van vrijwilligers en de beschikbare middelen zijn belangrijk voor het bepalen van de visie van de organisatie op het inzetten van vrijwilligers en het vrijwilligersbeleid. Begeleiding, intervisie, waardering en zorg voor de vrijwilliger zijn belangrijk en soms is een VOG noodzakelijk.

Voor de gemeente en samenleving is vrijwilligerswerk een instrument voor het bevorderen van maatschappelijke participatie, sociale samenhang en integratie en het bevorderen van de leefbaarheid van de woonomgeving. En ook een middel om beleidsdoelen en taken te halen, al dan niet ondersteund door of gestimuleerd met subsidie. Als gemeente zijn we wel partij maar niet alléén verantwoordelijk voor een zorgzame samenleving.

Daar waar in de wet vrijwilligerswerk wordt genoemd, is het opgenomen vanuit het perspectief van die wet (bijvoorbeeld in de werkloosheidswetten). In de Wet maatschappelijke ondersteuning staat dat de gemeente moet aangeven hoe zij vrijwilligers en mantelzorgers ondersteunt als deze worden ingezet voor de uitvoering van de Wmo.

Mantelzorg overkomt iemand in de familie of vriendenkring. Een mantelzorger rolt er niet 'uit vrije wil' in. Een vrijwilliger kan wel aan iemand zorg verlenen en is daarmee vrijwilliger informele zorg. Vanwege de verschillen tussen mantelzorg en vrijwilligerswerk is er voor beiden afzonderlijk beleid.

Volgens de burgerpeiling *Waar staat je gemeente*, 2018 (bijlage 3), zet 31% van de inwoners zich in als vrijwilliger. Landelijk is dat 29,7%. Onderzoek van het CBS wijst uit dat 49% van de Nederlanders boven de 15 jaar zich minimaal één keer per jaar vrijwillig inzet.

3. Waar willen we naartoe?

De gemeente Loon op Zand wil vrijwillige steun van inwoners en maatschappelijke organisaties aan elkaar stimuleren, verbinden, ondersteunen, faciliteren en waarderen. Door steeds uit te gaan van 'samen voor elkaar' houden we rekening met zowel de uitvoerder/aanbieder als de ontvanger/vrager. Daarmee kantelen we het denken vanuit verenigingen en maatschappelijke organisaties naar ook denken vanuit de behoefte, motivatie en interesses van de (potentiële) vrijwilliger.

3.1 Toekomstbestendige ondersteuning en inzet

In de inleiding en in bijlage 1 schetsten we de ontwikkelingen waardoor het vrijwilligerswerk onder druk staat. We willen daar met dit vrijwilligersbeleid Samen voor elkaar loont! op inspelen. Een toekomstbestendig beleid waarin ouderen en jongeren ook een belangrijke plek innemen. Daarnaast willen we laten zien dat de factor tijd niet altijd een beperking is. Ook met een aantal uurtjes kun je veel betekenen voor een ander.

Vanuit de invloed die we als gemeente kunnen uitoefenen zijn er twee sporen te volgen:

- **Vrijwilligersondersteuning**

Ondersteuning door de gemeente van organisaties waar vrijwilligers zich inzetten maar waar de gemeente zelf weinig invloed kan uitoefenen. De organisaties zijn zelf verantwoordelijk voor de vrijwilligers.

sportvereniging, muziekvereniging, zorginstelling, hobbyclub, evenementenorganisatie, beoefenaar kunst & cultuur, energiecoöperatie, buurtvereniging, scouting, ouderenbond, goede doelen, ...

- **Vrijwilligersinzet**

Beleid voor vrijwilligers die de gemeente (en partners) helpen om taken voor de samenleving uit te voeren en beleidsdoelen te realiseren. In de beleidsnota's van diverse afzonderlijke taakvelden staat de inzet van vrijwilligers(organisaties), al dan niet in combinatie met beroepskrachten, genoemd.

burenhulp, taalcoaches, maatschappelijk begeleiders, tuinonderhoud, formulierenbrigade, buurthuis, adoptiegroen, toekomstmakers, Wmo adviesraad, SOL, Buurtpreventieteams, WeteringPlanGroep, verkeersregelaars, jongerencentra, gehandicaptenplatform, boodschappen, ...

3.2 Aandachtspunten

Uit de in de inleiding omschreven voorbereiding kwamen aandachtspunten voor het Vrijwilligersbeleid.

- Vindplaats voor vraag en aanbod vrijwilligerswerk
- Promotie van vrijwillige inzet en de vacaturebank
- Centrale plaats en vrijwilligerspunt met informatie over de inzet van vrijwilligers
- Centrale plaats waar vrijwilligers en organisaties terecht kunnen met vragen
- Vinden, binden, boeien, motiveren, waarderen en aansturen van vrijwilligers
- Verschuiving van vaste en structurele naar variabele en incidentele inzet
- Werving en inzet van specifieke doelgroepen waaronder jongeren
- Groeiende vraag naar vrijwillige inzet in zorg, welzijn, bij scholen, in buurten en ter ondersteuning van inwoners
- Samenwerken en kennis, ervaring en materialen uitwisselen
- Deskundigheidsbevordering

We gebruikten deze aandachtspunten om de speerpunten voor de komende jaren te bepalen. Wat dat voor de uitvoering van het beleid betekent staat in hoofdstuk vier.

4. Wat is daarvoor nodig?

In deze beleidsnota geven we aan wat we gaan doen om in te spelen op veranderingen van de vrijwillige inzet en behoeften in de samenleving. Dat doen we vanuit de omschreven kaders, sporen en ambities. De komende jaren zijn dit de speerpunten voor de gemeente Loon op Zand om vrijwillige steun van inwoners en maatschappelijke organisaties aan elkaar te stimuleren, verbinden, ondersteunen, faciliteren en waarderen. Vanuit de in hoofdstuk drie genoemde sporen is steeds de rol van de gemeente voor het speerpunt bepaald. Bij de uitvoering zijn ook vrijwilligers(organisaties) en het *Vrijwilligerspunt ContourdeTwern* betrokken.

In onderstaand overzicht is vrijwilligersorganisaties de overkoepelende term voor verenigingen, stichtingen, initiatieven en (maatschappelijke) organisaties waarvoor vrijwilligers zich inzetten.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Financiering	Wanneer
Vraag en aanbod vrijwillige inzet zichtbaar, vindbaar en plaatsbaar maken op een centraal platform dat meer is dan alleen een vacaturebank.	We zetten het platform <i>Loonopzandvoorelkaar</i> in. Inwoners en organisaties kunnen er hulpvraag en hulpaanbod plaatsen. Vraag en aanbod voor zowel vaste, structurele als variabele en incidentele inzet als vrijwilliger, maatje of voor maatschappelijke stage, een project, klus of dienst. Samen met ContourdeTwern zorgen we ervoor dat Loonopzandvoorelkaar ook zichtbaar en benaderbaar is in de kernen, bij organisaties, activiteiten en er ruimte is voor persoonlijk contact, bemiddeling en begeleiding. We promoten het gebruik van het platform en haken aan bij andere platforms zoals dat van de Klussen en Diensten Centrale.	Bouw van loonopzandvoorelkaar.nl is in 2020 klaar. Financiering is vanuit een ander budget. Uren binnen huidige formatie beschikbaar en in de uren Vrijwilligerspunt van ContourdeTwern.	Start 2020
Vraag en aanbod materialen en expertise zichtbaar, vindbaar en plaatsbaar maken op een centraal platform.	We zetten het platform <i>Loonopzandvoorelkaar</i> in. Inwoners en organisaties kunnen er hulpvraag en hulpaanbod plaatsen. Van materialen voor een evenement tot trainingen, workshops, specialistische inzet en een project om samen op te pakken.	Bouw van loonopzandvoorelkaar.nl is in 2020 klaar. Financiering vanuit een ander budget. Uren binnen huidige formatie beschikbaar en in de uren Vrijwilligerspunt van ContourdeTwern.	Start 2020
Vrijwillige inzet stimuleren en er belangstelling voor kweken	Vraag en aanbod uitlichten en verhalen delen via loonopzandvoorelkaar.nl en via sociale en lokale media. Momenten waarop vrijwilligers(organisaties) in het zonnetje worden gezet ook gebruiken voor werving en promotie.	Uren binnen huidige formatie beschikbaar en in de uren Vrijwilligerspunt van ContourdeTwern. Kosten communicatie vanuit budget vrijwilligerswerk.	Start 2020
Ondersteuning van vrijwilligers(organisaties) met een aanspreek-/steunpunt	Vrijwilligerscoördinator gemeente en Vrijwilligerspunt ContourdeTwern inzetten. Zowel fysiek als digitaal steun-/aanspreekpunt. Vanuit loonopzandvoorelkaar.nl ook aansluiten bij wijkteams, inloopmomenten in de kernen, evenementen- en sportloket. Vrijwilligerscoördinator en Vrijwilligerspunt stimuleren en verbinden waar mogelijk.	Uren binnen huidige formatie beschikbaar en in de uren Vrijwilligerspunt van ContourdeTwern.	Toevoeging Loonopzandvoorelkaar start 2020
Deskundigheid vrijwilligers(organisaties) bevorderen en kennis aanbieden over algemene thema's	Deskundigheidsbevordering via aanbod en informatie aanbieden op en via <i>Loonopzandvoorelkaar</i>. Denk daarbij bijvoorbeeld aan deskundigheid gericht op bestuurders, vrijwilligers-beleid, subsidies en fondsen, denken vanuit de vrijwilliger, vinden, aansturen en behouden van vrijwilligers, delen van 'best practices', AVG, samenwerken, werven en betrekken van jongeren en inzet van kennis en ervaring van ouderen. Voor specifieke aanvragen voor scholing of deskundigheidsbevordering van een vrijwilliger van een organisatie, verwijzen we naar de Regeling Subsidie Deskundigheidsbevordering vrijwilligers.	Uren binnen huidige formatie beschikbaar en in de uren Vrijwilligerspunt van ContourdeTwern. Kosten vanuit budget vrijwilligerswerk of het beschikbare budget van betreffende beleidsterrein. Aanbod ook vanuit samenwerkingspartners. Voor de aanvragen voor Regeling Subsidie Deskundigheidsbevordering vrijwilligers hanteren we daarin genoemde toet-	Start 2021

		singscriteria en beleidsregels	
Ondersteuning bieden voor en waar mogelijk vereenvoudiging van (wet- en) regelgeving.	Vrijwilligerscoördinator formeert een werkgroep om op te halen waar vrijwilligers(organisaties) tegen aanlopen qua wet- en regelgeving en daarvoor oplossingen te zoeken.	Uren binnen huidige formatie beschikbaar.	Start 2021
Bescherming bieden voor schade veroorzaakt door vrijwillige inzet.	Secundaire vrijwilligersverzekering van de gemeente.	Budget € 3.500,00 opgenomen in meerjarenbegroting.	
Samenwerking en uitwisseling kennis, deskundigheid en ervaring tussen organisaties.	De vrijwilligerscoördinator sluit, waar nodig, aan bij bijeenkomsten van de diverse beleidsvelden. Ondersteund door informatie en verhalen op loonopzandvoorelkaar.nl	Uren binnen huidige formatie beschikbaar.	
Samenwerking en uitwisseling kennis, deskundigheid, ervaring en materialen tussen organisaties.	Speedmeet bijeenkomst met thema voor bestuursleden van de organisaties die werken met vrijwilligers. Vrijwilligerscoördinator stimuleert samenwerking, uitwisseling kennis en materialen en verbindt waar mogelijk. Ondersteund door informatie en verhalen op loonopzandvoorelkaar.nl en via lokale en sociale media.	Kosten Speedmeet bijeenkomst vanuit budget vrijwilligerswerk.	Start 2021
Samenwerkingen met vrijwilligers(organisaties) onderling stimuleren en faciliteren	Rondom een thema een aantal organisaties uitnodigen om daar met een frisse blik naar te kijken. Vervolgens werkgroep formeren om het thema in een 'proeftuin' aan te pakken.	Uren binnen huidige formatie beschikbaar. Kosten communicatie en faciliteiten vanuit budget vrijwilligerswerk.	Start 2021
Initiatieven van inwoners en vrijwilligers(organisaties) ondersteunen en verbinden.	Vrijwilligerscoördinator heeft ruimte om te onderzoeken wat er nodig is voor een initiatief, partijen te verbinden en te bekijken wie het hoe kan faciliteren.	Uren binnen huidige formatie beschikbaar.	
Partners en beleidsmedewerkers gemeente kunnen inspelen op de veranderingen van wijze vrijwillige inzet	Informatiebijeenkomst organiseren met thema's als vinden en binden vrijwilligers en vrijwilligersbeleid. Ondersteunen door informatie op loonopzandvoorelkaar.nl en in samenwerking met andere beleidsvelden.	Uren binnen huidige formatie beschikbaar. Kosten bijeenkomsten vanuit budget vrijwilligerswerk.	Start 2020
Ondersteuning (beleids)medewerkers met kennis en informatie over vrijwillige inzet.	In samenwerking met de gemeentelijke organisatie, maakt de vrijwilligerscoördinator een format voor (beleids)medewerkers. Daarin staan randvoorwaarden en aandachtspunten voor beleidsnota's waarin inzet of samenwerking met vrijwilligers wordt genoemd. Denk bijvoorbeeld aan zorg voor de vrijwilliger, intervisie, VOG, eventuele vergoeding en waardering. De vrijwilligerscoördinator adviseert en verbindt - gevraagd en ongevraagd - bij de diverse beleidsvelden. Ondersteund door informatie en verhalen op intranet.	Uren binnen huidige formatie beschikbaar.	2020
Samenwerking en uitwisseling kennis en ervaring tussen partners en medewerkers gemeente.	Speedmeet bijeenkomst of 'op de koffie bij' met thema 'werken met vrijwilligers' voor medewerkers van de gemeente die werken met vrijwilligers en/of initiatieven van vrijwilligers. Zij ontmoeten er vrijwilligers.	Uren binnen huidige formatie beschikbaar. Kosten bijeenkomst vanuit budget vrijwilligerswerk of vanuit het specifieke beleidsveld.	Start 2021

	Vrijwilligerscoördinator stimuleert betrokkenheid, samenwerking en verbindt waar mogelijk.		
Inzet van specifieke doelgroepen. Denk aan inwoners met een afstand tot arbeidsmarkt, met een uitkering, jongeren, statushouders, migranten, dementerenden.	Vrijwilligerscoördinator maakt, met betreffende beleidsmedewerker of organisatie, een opzet voor vrijwillige inzet van specifieke doelgroepen en wat daarvoor tips en aandachtspunten zijn. Vrijwillige inzet kan zo ook een oplossing voor een hulpvraag zijn.	Uren binnen huidige formatie vrijwilligers-coördinator beschikbaar	Start 2021
Vrijwillige inzet informele zorg voor kwetsbare doelgroepen stimuleren en ondersteunen	De informele zorg van en door vrijwilligers is erg belangrijk. Deze inwoners bereiken we niet door alleen te werken met promotiemateriaal of online. Een actieve en presente houding van de sociaal werker en vrijwilligers-coördinator is van belang om hier vooruitgang in te boeken.	Uren binnen huidige formatie beschikbaar en in de uren Vrijwilligerspunt van ContourdeTwern.	
Waarderen en stimuleren vrijwillige inzet	Koninklijke onderscheiding (lintje) Loon op Zand beleeft Bezoek van collegeleden en raadsleden aan de vrijwilligersorganisaties.	College- en raadsactiviteiten	
Waarderen en stimuleren vrijwillige inzet	Jaarlijkse actie rondom dag van de vrijwilliger (7 december)	Uren binnen huidige formatie beschikbaar en in de uren Vrijwilligerspunt van ContourdeTwern. Kosten communicatie vanuit budget vrijwilligerswerk.	
Waarderen en stimuleren vrijwillige inzet, tonen betrokkenheid en meeleven	Aansluiten bij activiteiten zoals NL Doet en Burendag. Aandacht voor activiteiten en initiatieven voor en door vrijwilligers(organisaties)	Uren binnen huidige formatie beschikbaar.	
Faciliteren met informatie	Via artikelen, persberichten en informatie in huis-aan-huis bladen, sociale media, internet en nieuwsbrief. Kan algemene informatie zijn maar ook over een thema en deelbaar via eigen kanalen.	Uren binnen huidige formatie beschikbaar en in de uren Vrijwilligerspunt van ContourdeTwern. Kosten communicatie vanuit budget vrijwilligerswerk.	

5. Communicatie

De vrijwilligerscoördinator blijft partners, toekomstmakers, vrijwilligers, verenigingen, vrijwilligers- en maatschappelijke organisaties informeren en betrekken. Binnen het Vrijwilligersbeleid is aandacht voor de communicatie. Het communicatieplan is steeds onderdeel van het jaarlijkse uitvoeringsplan. Het platform *Loonopzandvoorelkaar* speelt, evenals persoonlijke communicatie, een belangrijke rol in de uitvoering van het Vrijwilligersbeleid en daarom ook in de communicatie met inwoners en organisaties.

6. Financiën

In hoofdstuk vier staat wat we gaan doen om vrijwillige steun van inwoners en maatschappelijke organisaties aan elkaar te stimuleren, verbinden, ondersteunen, faciliteren en waarderen. We maken jaarlijks een uitvoeringsplan met daarbij de begroting voor de kosten.

Voor de financiering van de uitvoering van het Vrijwilligersbeleid zijn in de meerjarenbegroting tot en met 2024 binnen de post Vrijwilligerswerk jaarlijks opgenomen:

- 0,8889 fte (vrijwilligerscoördinator);
- € 17.000 voor de uitvoering van het beleid ;
- € 3.500 voor de secundaire VNG vrijwilligersverzekering.

In 2020 is € 3.850 eenmalig gebruikt als dekking van de reguliere subsidie Klussen en Diensten Centrale Loon op Zand (KDC) voor 2020. Daardoor is er voor dit jaar nog € 13.150 voor de uitvoering beschikbaar.

FCL: 6580003 Vrijwilligerswerk	2020	2021	2022	2023	2024
ECL: 34360 Verzekeringen	€ 3.500,00	€ 3.500,00	€ 3.500,00	€ 3.500,00	€ 3.500,00
ECL: 42500	€ 17.000,00	€ 17.000,00	€ 17.000,00	€ 17.000,00	€ 17.000,00

Subsidies en vergoedingen die vrijwilligers(organisaties) ontvangen vanuit andere beleidsvelden zijn niet opgenomen in dit overzicht. De uren Vrijwilligerspunt ContourdeTwern zijn onderdeel van de subsidieverlening aan deze welzijnsorganisatie.

7. Evaluatie

We vertalen de nota jaarlijks in een uitvoeringsplan. We betrekken daarbij de eerder genoemde vrijwilligers, beleidsmedewerkers en organisaties. Samen evalueren we de uitvoering van het jaar daarvoor en we toetsen dit met de beleidsnota en de beschikbare middelen. Zo kunnen we bijsturen, ambities meenemen in de Kadernota en meerjarenbegroting en inspelen op ervaringen, kansen, ontwikkelingen en thema's die op dat moment van belang zijn.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Loon op Zand van 24 september 2020.

De raad voornoemd,

voorzitter,

griffier,

Bijlage 1 Inzet van inwoners als vrijwilliger en behoefte van en voor samenleving veranderen

De inzet van inwoners als vrijwilliger verandert

- Verschuiving van vaste en structurele naar variabele en incidentele inzet.
- De vrijwilliger vergrijsst en gewenste verjonging blijft uit.
- Vrijheid en persoonlijke ontwikkeling staan centraler.
- Starten met vrijwilligerswerk is veel gemakkelijker met eenmalige klussen.
- Er is een tekort aan vrijwilligers voor bestuurs- en kaderfuncties.

De animo voor vrijwilligerswerk neemt af, onder andere door:

- Vermindering van de werkloosheid.
- Toenemende mantelzorgtaken.
- Individualisering van de maatschappij.
- Drempels voor mensen in kwetsbare posities die vrijwilligerswerk willen doen.

Omgaan met de 'nieuwe vrijwilliger'

Organisaties zijn nog onwennig in de omgang met de 'nieuwe vrijwilliger', het momentgebonden vrijwilligerswerk en de 'flexvrijwilliger' die kiest voor een afgebakend, kortdurend en betekenisvol project. (www.socialevraagstukken.nl/bevrijd-vrijwilligerswerk-van-het-managementdenken/)

Voorliggend is er behoefte aan meer vrijwillige inzet / maatjes

- Eigen kracht is steeds belangrijker geworden. Mensen blijven langer thuis, zelfstandig wonen en worden ouder.
- Gezondheidsproblemen door chronische ziekten nemen toe.
- Voor de informele zorgtaken (en om zorg betaalbaar te houden) is er behoefte aan meer vrijwillige inzet.
- De kwetsbare doelgroep in Nederland groeit, vanwege armoede, eenzaamheid, wel of niet meekunnen in het (digitale) informatiemaatschappij.
- Er is een stijging van het aantal 65+-ers dat vrijwilligerswerk wil en kan doen maar anderzijds in sommige gevallen afhankelijk is of wordt van hulp.
- Aandacht voor eenzaamheid is nodig (gemiddeld voelt 43% van de Nederlanders zich wel eens eenzaam (*RIVM, 2018*)¹: Positiever verwoord: er is een groeiende behoefte aan het opdoen van nieuwe contacten.
- Het doen van vrijwilligerswerk kan ook een oplossing voor een hulpvraag zijn. Zo blijkt vrijwilligerswerk doen als je je eenzaam voelt één van de weinige bewezen effectieve methodes tegen eenzaamheid. (www.samentegeneenzaamheid.nl/landelijk/vrijwilligerswerk-doen-tegen-eeenzaamheid)

Vindbaarheid en zichtbaarheid van vraag en aanbod laat te wensen over

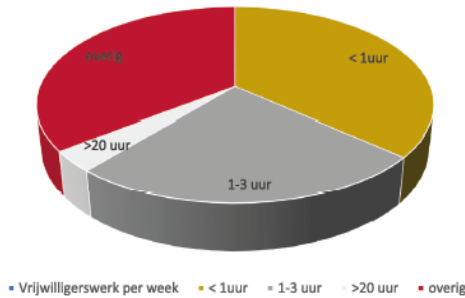
- Inwoners die een ander graag willen helpen, weten vaak niet hoe ze in contact kunnen komen met een ander en vinden het lastig om iets passends te vinden.
- Inwoners die zich al als vrijwilliger inzetten, zijn vaak bereid nog iets extra's te doen.
- Er ontbreekt een centraal punt waar vraag en aanbod vindbaar en plaatsbaar zijn, ook in de wijk.
- Online platform voor vrijwilligerswerk blijkt vooral goed te zijn in werven van 'nieuwe' vrijwilligers: mensen die zich nog nooit eerder als vrijwilliger hebben ingezet of die de afgelopen jaar geen vrijwilligerswerk deden. (*Tendrapport vrijwillige inzet 2019, NLvoorelkaar*)

1) Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen, GGD'en, CBS en RIVM

Bijlage 2

Cijfers en feiten vrijwillige inzet

VRIJWILLIGERSVERDELING

49% van de Nederlanders boven de 15 jaar zet zich minimaal één keer per jaar vrijwillig in.

Gemiddeld besteden vrijwilligers in 2017 4,5 uur per week aan vrijwilligerswerk.

65,2% van de vrijwilligers doet regelmatig vrijwilligerswerk; vrijwel wekelijks.

Mannen besteden gemiddeld meer tijd aan het vrijwilligerswerk dan vrouwen (CBS: 5 tegen 4 uur per week). **Vrouwen:** vooral op school, in de verzorging en voor levensbeschouwelijke organisaties. **Mannen:** in de sport, jeugdwerk, vakbond, politiek en woonomstandigheden. Mannen doen vaker bestuurswerk, trainingen en klussen. **Vrouwen** organiseren vaker de activiteiten en collecteren vaker.

Bijna de helft van de **jongeren** doet een keer per jaar vrijwilligerswerk. Voornamelijk bij de sportvereniging, de school en in het jeugdwerk. Vaak incidenteel (55%); korte overzichtelijke klussen.

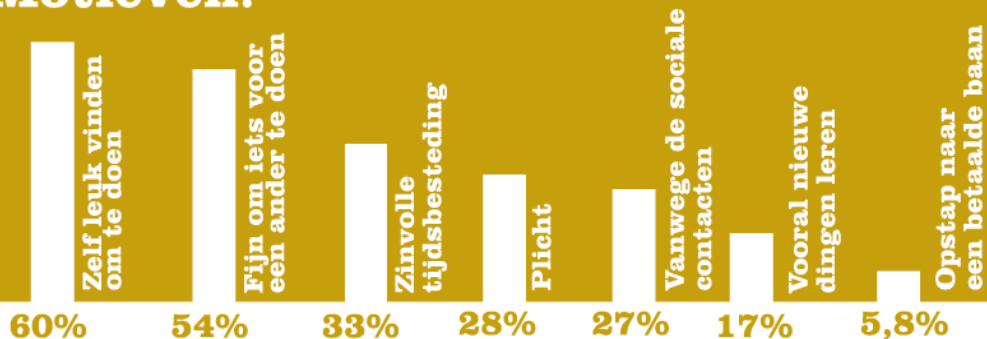
Mensen **boven de 25 jaar** doen hun vrijwilligerswerk vaker regelmatig; een keer per week of maand.

35- tot 45 jarigen doen het meeste vrijwilligerswerk: 60% zet zich in als vrijwilliger. Voornamelijk op school, bij de sportvereniging en in het jeugdwerk.

Ouderen doen minder vaak vrijwilligerswerk, maar besteden wel meer tijd aan het vrijwilligerswerk.

Boven de 55 jaar doen zij het meest vrijwilligerswerk in de verzorging. De **65- tot 75 jarigen** besteden de meeste tijd aan vrijwilligerswerk, namelijk 7,4 uur per week.

Motieven:

Bron: CBS / Vrijwilligerswerk: activiteiten, duur en motieven (2017)
Uitgebreidere informatie vindt u via <https://www.movisie.nl/artikel/cijfers-over-vrijwillige-inzet>

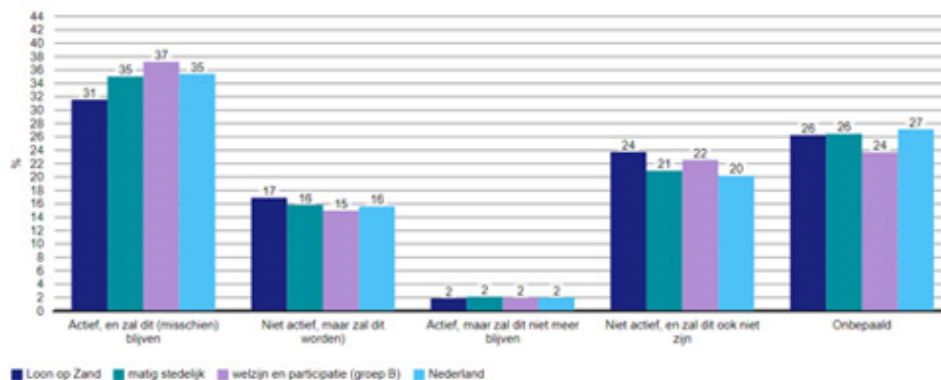
Bijlage 3 Vrijwillige inzet en burenhulp inwoners gemeente Loon op Zand

Bron: Waar staat je gemeente: burgerpeiling gemeente Loon op Zand 2018 (VNG)

Vrijwilligerswerk

Belangeloze inzet van vrijwilligers vormt samen met vertrouwen en betekenisvolle sociale contacten de basis voor sociale samenhang op lokaal niveau. De bereidheid om zich in te zetten voor anderen en maatschappelijke doelen is in de regel hoog onder de inwoners van de gemeente Loon op Zand. Maar er bestaan wel grote verschillen tussen groepen (typen) inwoners. Vrijwilligerswerk is namelijk gebaseerd op kennen en gunnen.

5.8 Vrijwilligerswerk nu en in de nabije toekomst

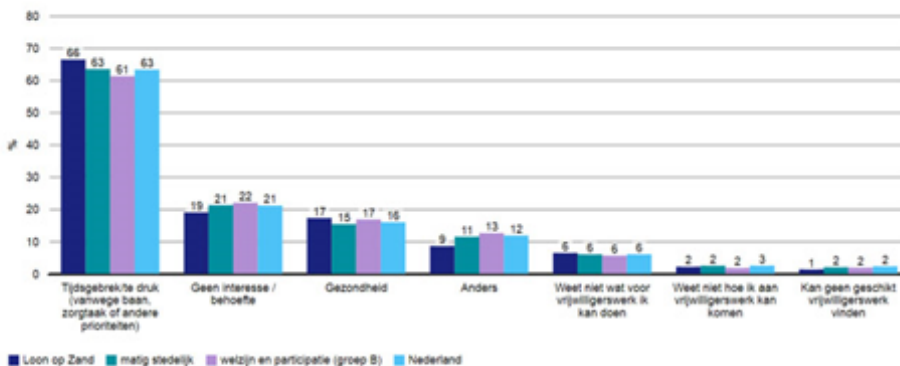

Figuur 5.8: Vrijwilligerswerk nu en in de nabije toekomst (%), 2019.

Intensiteit van vrijwillige inzet

20% van de respondenten zet zich intensief in als vrijwilliger. 19% incidenteel en 61% (vrijwel) nooit.

5.10 Redenen niet-deelname vrijwilligerswerk

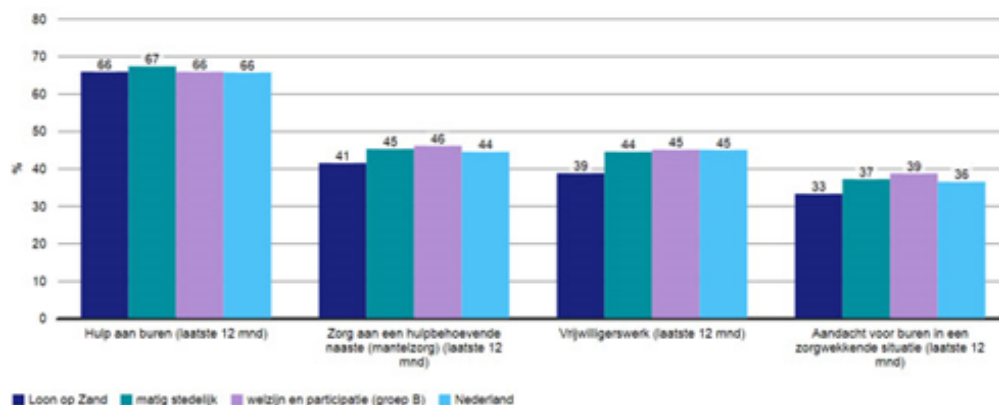

Figuur 5.10: Redenen niet-deelname vrijwilligerswerk (%), 2019.

Betekenisvolle maatschappelijke participatie

Onder betekenisvolle participatie verstaan we vormen van actieve participatie die van belang zijn voor de persoonlijke ontwikkeling, tot doel hebben anderen te helpen en die bijdragen aan de maatschappij als geheel zoals vrijwilligerswerk en informele zorg.

5.7 Inzet voor anderen en maatschappelijke doelen

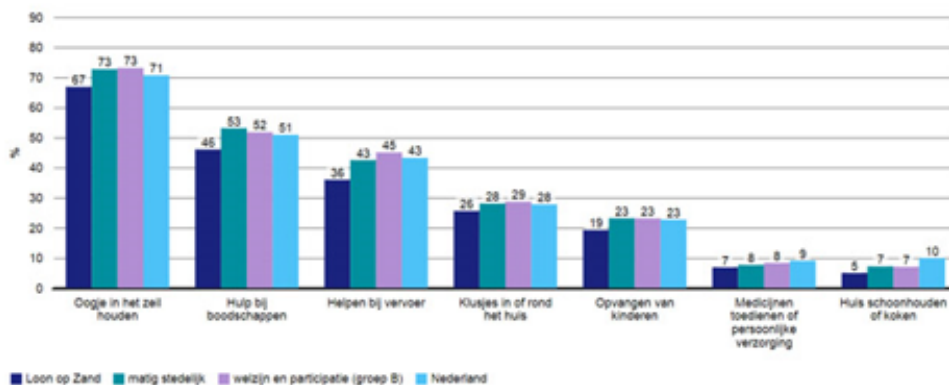

Figuur 5.7: Inzet voor anderen en maatschappelijke doelen (% incidenteel en intensief, afgelopen 12 maanden), 2019.

Burenhulp

Burenhulprelaties gaan over laagdrempelige en vrijblijvende –alledaagse- activiteiten in vriendschappelijke relaties onder invloed van fysieke nabijheid. De motieven om buren te helpen staan vaak los van de buurt als gemeenschap (w.o. verbondenheid van de buurt) en hebben vooral te maken met de persoonlijke relatie die men heeft met de ander, de sociale afstand en het wederzijds vertrouwen.

5.11 Burenhulp

Figuur 5.11: Burenhulp (%), 2019.

Bijlage 4 Beeldvormende raad vrijwilligersbeleid 30 januari 2020: Tips en aandachtspunten van aanwezigen.

Vrijwilligersondersteuning <i>De inzet van inwoners als vrijwilliger verandert. Er is een verschuiving van vast en structureel naar variabele en incidentele inzet.</i> <i>Hoe speel je daar als vereniging / vrijwilligersorganisatie op in?</i> <i>Wat is daarvoor nodig en wie heeft daarbij welke rol?</i> <i>(Wat kun je niet doen, omdat je de vrijwilligers er niet voor hebt?)</i>	Vrijwilligersinzet <i>Er is een groeiende vraag naar vrijwillige inzet in zorg, welzijn, bij scholen, in buurten en ter ondersteuning van inwoners.</i> <i>Hoe spelen we daar als samenleving op in?</i> <i>Wat is daarvoor nodig en wie heeft daarbij welke rol?</i>
Anders organiseren door de vereniging / (vrijwilligers)organisatie	
Als een vrijwilliger stopt, moeten de taken overneembaar zijn. Een mogelijkheid is het maken van commissies waarvan het 'hoofd' ook in het bestuur zit. De werklust moet verdeeld worden. Het is belangrijk om te delegeren en samen de last te dragen. Het opknippen van taken en iedereen voor een taak verantwoordelijk maken. Breng in kaart welke vrijwilligerstaken er zijn en match deze met een vrijwilliger. Zoek naar kleine, projectmatige werkzaamheden. Varieer met het tijdstip waarop vrijwilligerstaken kunnen worden uitgevoerd. Samenwerken.	Voor afgebakende projecten zijn vrijwilligers nog wel te vinden. Voor langdurige trajecten zijn mensen minder snel te porren. Zorg daarom voor afgebakende klussen. Goede match maken tussen vrijwilliger/vacature Niet bij elkaar vrijwilligers weghalen (gentlemen's agreement). Verenigingen moeten elkaar vertrouwen. Duidelijk maken wat je van vrijwilligers verlangt (DNA vereniging). Waardering van vrijwilligers (match is er niet -> hoe vraag en aanbod combineren). Let op dat vrijwilligers vaak maar hele gewone "simpele" mensen zijn die niet allemaal een opleiding hebben genoten. Dit vraagt om een andere begeleiding / ondersteuning. Je kunt niet alles van deze mensen vragen.
Denk / benader vanuit de (potentiële) vrijwilliger	
Oudere vrijwilliger moet ook uit handen willen geven (en op zijn/haar manier laten doen). Vragen wat iemand wil doen. Meeste vrijwilligers doen meerdere activiteiten bij verschillende organisaties. Vrijwilliger doet meerdere activiteiten bij verschillende organisaties. Toets of de vrijwilliger geschikt is voor de functie. Misschien is iemand niet geschikt voor de vacature die uit staat, maar heeft andere kwaliteiten waarop hij/ zij wel ingezet kan worden.	Vrijwilligersprofiel helder krijgen. Hoe bereik je de jongeren (25-45 jaar)? Bij een vrijwilliger is op een moment een grens bereikt in wat hij kan of wil doen en hoeveel tijd hij erin wil steken. Het gaat dus om de kwaliteit. De doelgroep tot 67 jaar moet al zo veel om in deze samenleving staande te blijven. Zo is het voor veel mensen noodzakelijk dat beide partners betaald werk verrichten, de kinderen vragen veel aandacht, school vraagt steeds meer aan ouders, mantelzorgtaken voor familieleden, etc. Hierdoor is het voor veel mensen niet mogelijk om daarnaast nog vrijwilligerswerk te verrichten. Er zijn vrijwilligers die tevens mantelzorger zijn. Het vrijwilligerswerk is vaak een uitlaatklep. Ondersteun deze mantelzorger zodat het niet ten koste gaat van het vrijwilligerswerk. Veel mensen zitten thuis en weten niet waar ze moeten zijn. De vindplaats is niet duidelijk. Er is een doelgroep die nauwelijks naar buiten komt, deze moeten achter de geraniums vandaan gehaald worden. Onbekend maakt onbemind. Mensen kennen de ondersteuningsbehoefte niet, hebben geen idee wat zij zouden kunnen betekenen in de samenleving.
Vacaturebank	
Geef meer bekendheid aan de database met vrijwilligers van ContourdeTwern. Vacaturebank ContourdeTwern is Tilburg gericht.	Vraag en aanbod bij elkaar brengen.
Communicatie / promotie	

Geef meer bekendheid aan de database met vrijwilligers van ContourdeTwern. Nut van vrijwilligerswerk in laten zien (ook aan jongeren). Maak meer gebruik van Facebook.	
Oplossingen / ideeën voor werving / vinden vrijwilligers	
De Rabobank biedt een masterclass op het gebied van bestuursfuncties aan. De gemeente (of andere instantie) zou meer van dergelijke scholingstrajecten moeten aanbieden om potentiële vrijwilligers makkelijker over de streep te trekken om aan een dergelijke klus te beginnen.	‘hangouderen’ aanspreken in bijvoorbeeld de koffiehoek van de supermarkt. Bestaande vrijwilligers hun netwerk laten aanspreken om zo een grotere doelgroep te bereiken. Zet de buurtpreventieteams in om sociale verbanden te leggen. Deze teams kennen de wijk en buurt. Weten wie waar woont en kan mensen met elkaar in contact brengen. Zien er vooral in de avonduren erop toe dat er geen rare dingen gebeuren in de wijk. Overdag zijn de ouderen meer thuis, zij kunnen dan de sociale controle op zich nemen. Verstuur 1 maal per jaar een overzicht (bijvoorbeeld in de vorm van een krant) van alle vraag naar vrijwilligerswerk. Dit maakt mensen bewuster van wat er mogelijk is ogv vrijwilligerswerk. Organiseer 1 maal per jaar een markt met stands waar de vraag naar vrijwilligerswerk wordt gepresenteerd. Potentiële vrijwilligers kunnen komen informeren of dit echt iets is wat bij ze past en of er een klik is. Dit kan drempelverlagend werken. Bovendien is deze vorm van aanbod presenteren ook toegankelijk voor laaggeletterden.
Aanvragen versimpelen	
Begeleiding / ondersteuning	
Begeleiding/ ondersteuning onderling kan ook accommodatie zijn. Er zijn veel vrijwilligers die weinig geld te besteden hebben. Zorg dat de ondersteuning zodanig geregeld is dat de vrijwilliger er zelf geen geld bij hoeft te leggen.	Overzicht koepelorganisaties (informatie). Kennis uitwisselen onder vrijwilligers. Gebruik maken van elkaars kwaliteiten. Ondersteuning bij het doen van vrijwilligerswerk. Deskundigheidsbevordering / cursus. Meer ondersteuning, schakel zijn. Informele zorg (niet overal professional achter zetten). Begeleiding/ondersteuning. (deskundigheidsbevordering); coachen. Gemeente faciliteren (uitwisselen van kennis). ContourdeTwern wordt als grote meerwaarde gezien als het gaat om advies, sparren, ontmoeten van andere vrijwilligers, etc. in stand houden.

Bijlage 5 Raakvlakken en flankerend beleid

- Wijkgericht werken
- Mantelzorg
- Voorliggende voorzieningen
- Sportbeleid
- Wmo
- Subsidiebeleid
- Evenementenbeleid
- Jeugd- en jongerenbeleid
- Participatie(wet)
- Minimabeleid
- Aanpak laaggeletterdheid
- Inburgering
- Dienstverleningsconcept
- Organisatievisie
- Dementievriendelijke gemeente
- Accommodatiebeleid
- Integraal veiligheidsbeleid

Bijlage 6 Bronnen

Hoe regelen gemeenten hun vrijwilligerswerkbeleid (2018) Movisie

Publicaties en nieuwsbrieven Movisie

Leergang vrijwilligers coördinatie in de praktijk Kenniscentrum Vrijwilligers: Vrijwilligers Aan Zet

VNG *Waar staat je gemeente* (2018)

Vrijwilligerswerk: activiteiten, duur en motieven Judith Arends en Hans Schmeets, CBS 2018

Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen, GGD'en, CBS en RIVM (2018)

Cijfers & Feiten vrijwillige inzet Ronald Hetem (2020) NOV – Platform Vrijwillige Inzet

Samen tegen eenzaamheid: www.samentegeneenzaamheid.nl/landelijk/vrijwilligerswerk-doen-tegen-eenzaamheid

Sociale vraagstukken: www.socialevraagstukken.nl/bevrijd-vrijwilligerswerk-van-het-managementdenken/

Tendrapport vrijwillige inzet 2019 NLvoorelkaar

Basisboek Vrijwilligersmanagement aansturen, begeleiden en ondersteunen Willem-Jan de Gast en Ronald Hetem (uitgeverij Coutinho 2018)

Effectief besturen van vrijwilligersorganisaties, een praktische gids Tim 'S Jongers (uitgeverij Coutinho 2018)